

Lausunto

23.11.2025

Asia: VN/1453/2025

Lausuntopyyntö pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Kaupunki, kunta tai maakunta

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevista vaihtoehtoisista skenaarioista (suunnitelman luku 2)

-

2) Huomioita toimialakohtaisista etenemisvaihtoehdoista (suunnitelman luku 3)

-

3) Huomioita kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien kehitysnäkymistä (suunnitelman luku 4)

-

4) Puuttuuko suunnitelmassa kuvattujen kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien joukosta joku keskeinen menetelmä (suunnitelman luku 4)?

-

5) Muita huomioita pitkänaikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta ja nostaa esille seuraavat näkökulmat ja huomiot:

Pohjanmaan energia- ja teollisuuskeskittymän hiilikädenjälki

Pohjanmaa on yksi Suomen keskeisimmistä energia- ja teollisuuskeskittymistä. Alueen monipuolinen energiateknologian keskittymä – mukaan lukien VEO, Wärtsilä, ABB ja Danfoss – tuottaa teknologioita, jotka vauhdittavat sähköistymistä ja vihreän siirtymän toteutumista sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Pohjanmaan rooli energiatehokkuus- ja varastointiratkaisujen innovaatioalustana on merkittävä, ja suunnitelmassa tulisi tiedostaa alueen strateginen asema tulevaisuuden energiasiirtymän rakentajana. Lisäksi alueella on huomattavaa merituulivoimapotentiaalia, ja offshore-infrastruktuurin kehittämistarpeet – erityisesti Vaasa–Kaskinen-akselilla – tulisi nostaa esiin kansallisena kysymyksenä.

Pohjanmaa tuottaa ilmastoratkaisuja, joiden vaikutus ulottuu laajasti Suomen ulkopuolelle. Energiaklusterin teknologiavienti, merituulivoima, vetytalous ja energijärjestelmän kehityshankkeet muodostavat merkittävän hiilikädenjäljen. Alueen panos vähentää päästöjä muualla maailmassa, mikä tulisi tuoda näkyvästi esiin kansallisessa ilmastopolitiikassa. Pohjanmaan hiilikädenjälki on keskeinen Suomen vihreän siirtymän voimavara.

Sähköistyminen ja siirtoverkot

Sähköistyminen on yksi tärkeimmistä tulevaisuuden ilmastoratkaisuista, ja Pohjanmaa on jo nyt merkittävä tuulivoimantuottaja. Tuotanto kasvaa nopeasti, mikä edellyttää siirtoverkon vahvistamista etenkin pohjois–eteläsuunnassa. Sähköistyminen avaa merkittäviä mahdollisuuksia teollisuudelle, liikenteelle ja lämmitykselle, mutta edellyttää selkeitä investointeja verkon kapasiteettiin ja energian laadun varmistamiseen. Erityisesti vientivetoinen teollisuus on riippuvainen toimitusvarmasta, laadukkaasta puhtaasta sähköstä, mikä tulisi huomioida suunnitelman jatkovalmistelussa.

Vety- ja synteettiset polttoaineet

Pohjanmaan rannikko ja satamat tarjoavat erinomaiset edellytykset vetytalouden kehittymiselle. Alueella on laaja teollinen ekosysteemi, joka pystyy hyödyntämään vihreää vetyä ja tuottamaan synteettisiä polttoaineita vientiin. Vaasan seudun teolliset ekosysteemit tukevat vedyn tuotantoketjujen muodostumista. Suunnitelmassa tulisi korostaa kansallisen tason infrastruktuuritarpeita – kuten putkistoja, varastoja ja satamien investointeja – jotta Pohjanmaan rannikon vetypotentiaali voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

Maatalous ja turveperäiset maat

Pohjanmaalla on turvepeltoja ja aktiivista maataloustoimintaa, mikä tekee alueesta keskeisen maankäyttösektorin päästöjen näkökulmasta. Happamat sulfaattimaat aiheuttavat lisäksi merkittäviä ympäristöriskejä, sillä niiden kuivuminen ja maankäyttö voivat lisätä happamuutta ja metallien huuhtoutumista vesistöihin, mikä korostaa tarvetta huolelliselle vesitalouden suunnittelulle ja maankäytön ohjaukselle. Vettäminen ja vaihtoehtoiset viljelymenetelmät ovat lupaavia päästövähennyskeinoja, mutta ne vaativat taloudellista tukea, riskienhallintaa ja ohjauskeinoja. Pohjanmaan maatalous perustuu pitkälti eläintuotantoon, mikä tuo omat erityishaasteensa ja investointitarpeensa, jotka tulisi huomioida suunnitelmassa.

Rannikkoalueet ja sopeutuminen

Pohjanmaa on yksi Suomen haavoittuvimmista rannikkoalueista merenpinnan nousun ja tulvariskien vuoksi. Suunnitelmassa tulisi tunnistaa länsirannikon erityisriskit tarkemmin ja esittää konkreettisempia sopeutumistoimia. Keskeisiä tarpeita ovat rannikkoinfrastruktuurin suojaaminen, hulevesijärjestelmien kehittäminen sekä tulvakartoitusten ajantasaistaminen. Teollisuusalueiden, satamien ja kaupunkikeskittymien suojaaminen on välttämätöntä alueen elinvoiman ja huoltovarmuuden varmistamiseksi.

Liikenne ja pitkät etäisyydet

Pohjanmaa yhdistää kaupunkiseutuja ja laajoja harvemmin asuttuja alueita, mikä tekee liikenteen päästövähennyksistä erityisen haastavia. Raskaiden ajoneuvojen sähköistyminen ja vedyn hyödyntäminen tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia, mutta vaativat laajaa lataus- ja tankkausinfrastruktuuria. Pitkät etäisyydet tarkoittavat, että liikenteen päästöt säilyvät merkittävänä ilman alueellisia ratkaisuja. Lisäksi rautatieyhteyksien kehittäminen tukee logistiikkaa ja vähähiilisyyttä.

Tutkimus- ja innovaatioekosysteemi

Pohjanmaalla on poikkeuksellisen vahva tutkimus- ja innovaatioekosysteemi, joka tukee energiasiirtymää. Alueen yritykset ja tutkimuslaitokset tarjoavat alustan uusien teknologioiden, kuten vetyjärjestelmien, älyverkkojen ja energiatehokkuusratkaisujen testaamiseen. Innovointiympäristöjen tukeminen ja niiden näkyväksi tekeminen valtakunnallisessa ilmastosuunnitelmassa on tärkeää, sillä se vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja teknologian vientimahdollisuuksia.

Menetelmät

Maankäyttösektori rooli korostuu päästöistä puhuttaessa. Maankäyttösektori muuttui nielusta nettopäästölähteeksi jo vuonna 2021, mikä vaikeuttaa merkittävästi Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista vuoteen 2035 mennessä. Kehitykseen on vaikuttanut mm. lisääntyneet hakkuut, heikentynyt puuston kasvu ja turvemaiden päästöt. Tekniset hiilinielut, eli hiilidioksidin poisto ilmakehästä sekä sen pysyvä varastointi teknisin keinoin, on yksi keino lisätä hiilen sidontaa, mutta ne ovat kustannuksiltaan kalliimpia. Pohjanmaan liitto katsoo, että KEITO (LULUCF) -laskelmat aliarvioivat Suomen hiilinielupotentiaalia, koska niissä ei tiedon puutteen vuoksi huomioida kaikkia luonnon hiilinieluja. Turvemaiden vesitalous, kosteikot sekä kaupunkiviheralueet sitovat hiiltä ja ovat merkittäviä tekijöitä kaupunkien ilmastotavoitteissa, mutta jäävät kokonaan kansallisen raportoinnin ulkopuolelle. KEITO-laskelmista puuttuvat myös rannikkoalueiden hiilinielut.

Pohjanmaan liitto katsoo, että laskelmiin tulisi sisällyttää kaikki mahdolliset hiilinielut ja luonnon ekosysteemit, jotka voitaisiin ottaa laskelmissa huomioon. Nykymallinnusta ja raportointia tulisi siksi täydentää luonnon hiilinieluilla, pohjaveden mallinnuksella ja paikallisesti tuotetulla tutkimustiedolla huomioiden myös rannikkomerialueiden ja sinisten hiilinielujen rooli KEITO-/LULUCF-laskelmissa. Paikallisten toimijoiden, kuten kuntien ja järjestöjen laatimat alueelliset hiilinieluanalyysit tulisi myös huomioida paremmin kansallisissa laskelmissa.

Brandt Mats
Österbottens förbund Pohjanmaan liitto Regional Council of Ostrobothnia

Asunmaa Riikka
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto